

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 25XCdo/190/2016
Identifikačné číslo spisu: 9016898405
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9016898405.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: CD Consulting s.r.o., so sídlom v Prahe 1, Nové Město, Politických vězňů č. 1272/21, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpenej: doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., advokátom a konateľom Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: H. U., bytom v Q., za účasti: Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa č. 7, IČO: 423 091 66, právne zastúpené: Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa č. 7, o zaplatenie 857,13 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 4C/245/2013, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. júna 2015, č.k. 8Co/164/2015-113, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne o d m i e t a.

Žalovaná m á voči žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) dňa 28. marca 2013 podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobkyňa domáha voči žalovanej zaplatenia pohľadávky zo zmenky v sume 857,13 € s príslušenstvom.

2. V priebehu konania, písomným podaním z 30. októbra 2014, doručeným súdu prvej inštancie dňa 11. novembra 2014 občianske združenie - Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa č. 7, IČO: 423 091 66 (ďalej len „združenie“) oznámilo súdu prvej inštancie, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovanej. Súd prvej inštancie o tejto skutočnosti upovedomil žalobkyňu aj žalovanú, keď im doručil kópiu predmetného oznámenia. Žalovaná sa k vstupu združenia do konania nevyjadrila. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení namietala neprípustnosť vedľajšieho účastníctva v predmetnom konaní s poukazom na to, že ide o európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, na ktoré sa vzťahuje Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 (ďalej aj „nariadenie“). Procesný postup súdu a strán v konaní je preto upravený odlišne od vnútroštátnej

úpravy obsiahnutej v zákone č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Nariadenie inštitút vedľajšieho účastníctva neupravuje a aplikáciu vnútroštátnych procesných noriem pripúšťa len výnimočne, a to vtedy, ak explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte. Ďalej žalobkyňa poukázala na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v uznesení z 30. októbra 2013, sp.zn. 6 Cdo 357/2012, podľa ktorého „oznámením tretieho subjektu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného v štádiu skráteného (rozkazného) konania, nenastávajú účinky vzniku vedľajšieho účastníctva tohto subjektu. Vylučuje to zmysel a účel inštitútu vedľajšieho účastníctva v spojení so zmyslom a účelom inštitútu skráteného konania.“ Poukázala tiež na nesúlad ustanovenia § 93 ods. 2 OSP s článkom 19 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý videla v tom, že ustanovenie § 93 ods. 2 OSP nevyžaduje, aby dotknutý účastník so vstupom vedľajšieho účastníka do konania na podporu jeho práv súhlasil. V praxi potom dochádza k tomu, že právnické osoby, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa, sa na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám dostávajú k údajom o prebiehajúcich konaniach v spotrebiteľských veciach, do ktorých hromadne vstupujú bez toho, aby boli aspoň v minimálnom kontakte s účastníkom konania, prípadne z konania vystúpia hneď po tom, ako im je doručený rovnopis návrhu na začatie konania s prílohami. Keďže súd o prípustnosti vedľajšieho účastníctva rozhoduje len na návrh, v prípade že navrhovateľ nevznesie námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva, získava vedľajší účastník prístup k osobným údajom spotrebiteľa. Tým dochádza k zjavnému porušovaniu článku 19 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže je neoprávnene zasahované do súkromného života účastníka konania tým, že vedľajší účastník zhromažďuje, resp. môže zhromažďovať jeho osobné údaje bez jeho súhlasu. Preto v prípadoch, kedy do konania na strane spotrebiteľa vstupuje ako vedľajší účastník právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa, je podľa žalobkyne potrebné vyžadovať súhlas spotrebiteľa s takýmto vstupom, čím by sa zabránilo porušovaniu jeho ústavných práv.

3. Súd prvej inštalcie uznesením z 20. januára 2015, č.k. 4C/245/2013-104 rozhodol, že vedľajšie účastníctvo združenia na strane žalovanej je prípustné. Vstup vedľajšieho účastníka pripustil s poukazom na čl. 19 nariadenia, ktoré upravuje rozhodné procesné právo tak, že pokiaľ nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, a teda OSP. Nakoľko nariadenie neupravuje, a teda ani nevylučuje účasť vedľajšieho účastníka, súd prvej inštalcie postupoval v zmysle OSP. Mal za to, že podmienky na vstup združenia na strane žalovanej boli splnené. Dodal, že nakoľko sa v danej veci jedná o nárok uplatnený z titulu zmenky, ktorá bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka k spotrebiteľskej zmluve o úvere, tak aj nároky žalobkyne budú posudzované z titulu ochrany spotrebiteľa. Nakoľko vedľajší účastník je občianskym združením na ochranu spotrebiteľa, pripustenie vstupu združenia na strane žalovanej je opodstatnené. V súvislosti s námietkou, že žalovaná nedala súhlas na vstup združenia do konania na jej strane, súd prvej inštalcie uviedol, že združenie ako právnická osoba, ktorej hlavnou náplňou je ochrana spotrebiteľa z vlastného podnetu oznámilo vstup do konania. Účastníkom konania sa stalo automaticky doručením oznámenia o vstupe bez potreby súhlasu žalovanej.

4. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre ako súd odvolací uznesením z 30. júna 2015, č.k. 8Co/164/2015-113, uznesenie súdu prvej inštalcie v časti, v ktorej rozhodol o prípustnosti vstupu združenia do konania na strane žalovanej ako vecne správne potvrdil. Uviedol, že pokiaľ vedľajší účastník oznámil vstup do konania, súd prvej inštalcie predmetné oznámenie o vstupe doručil obom účastníkom konania a žalovaná nevyjadrila nesúhlas so vstupom vedľajšieho účastníka do konania na jej strane, boli podmienky na vstup vedľajšieho účastníka do konania splnené. Rovnako poukázal na čl. 19 nariadenia a dodal, že nariadenie nevylučuje a ani neupravuje vedľajšie účastníctvo v konaní, preto súd prvej inštalcie správne postupoval podľa príslušných ustanovení OSP. Námietku žalobkyne týkajúcu sa nesúladu § 93 ods. 2 OSP s čl. 19 ods. 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky vyhodnotil s odkazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2014, sp.zn. PL. ÚS 1/2014-9, ako nedôvodnú.

5. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie tvrdiac, že jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ OSP). Súdov totiž nepostupovali podľa

procesných pravidiel nariadenia a prednostne aplikovali vnútroštátne právo. Právna regulácia nariadenia vedľajšie účastníctvo nepozná, pričom aplikáciu procesných pravidiel zakotvených v OSP pripúšťa len výnimočne, a to vtedy, ak sa explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte. Žalobkyňa opätovne poukázala na nesúlad § 93 ods. 2 OSP s článkom 19 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a namietala, že bolo povinnosťou konajúceho súdu zabezpečiť si vyjadrenie účastníka, na ktorého stranu vedľajší účastník vstúpil. Len samotné oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania automaticky nezakladá právo vedľajšieho účastníka na účasť v konaní, ale je potrebný súhlas osoby, popri ktorej chce v konaní vystupovať. Uvedené závery vyplývajú z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. februára 2013, sp.zn. 3Cdo/188/2012 (R 62/2014) a boli s účinnosťou od 1. januára 2015 prevzaté aj do zákonnej úpravy občianskeho súdneho konania, a to novelou Občianskeho súdneho poriadku, uskutočnenou zákonom č. 353/2014 Z.z. Ďalej žalobkyňa poukázala aj na podobnosť medzi úpravou tzv. skráteného konania podľa Občianskeho súdneho poriadku a európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ktoré je upravené nariadením. Podobne ako tzv. skrátené konanie nadobudne atribúty sporového konania až včasným podaním odporu oprávnenou osobou, aj európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nadobudne atribúty sporového konania až po podaní odvolania proti rozsudku. Až po takomto procesnom úkone môže byť naplnený zmysel a obsah vedľajšieho účastníctva, t.j. pomoc v konaní tomu účastníkovi, popri ktorom vedľajší účastník do konania vstúpil. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. októbra 2013, sp.zn. 6Cdo/357/2012, dospel k záveru, že oznámením tretieho subjektu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného v štádiu skráteného (rozkazného) konania, nenastávajú účinky vzniku vedľajšieho účastníctva tohto subjektu, ktorý v dôsledku toho nie je ani oprávnený podať odpor proti platobnému rozkazu. Podľa názoru žalobkyne, z uvedeného vyplýva, že ak vnútroštátna právna úprava nedovoľuje vedľajšiemu účastníkovi podať odpor proti platobnému rozkazu v rámci tzv. skráteného konania, potom analogicky vedľajší účastník nie je oprávnený podať odvolanie voči rozsudku v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Napokon žalobkyňa spochybnila aj posúdenie právneho vzťahu účastníkov ako vzťahu spotrebiteľského a v tejto súvislosti citovala z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Prešove z 27. apríla 2015, sp.zn. 4CoZm/2/2015.

6. Žalovaná a vedľajší účastník - Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadřili.

7. Zo spisu vyplýva, že dovolanie žalobkyne bolo podané dňa 7. septembra 2015. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálna a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 CSP).

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa na ňom začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto opravným prostriedkom. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, najvyšší súd prípustnosť dovolania žalobkyne posudzoval v zmysle ustanovení § 236 a nasl. OSP, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalobkyňa toto dovolanie podala.

9. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu boli do 30. júna 2016 upravené v ustanoveniach § 237 a § 239 OSP.

10. V zmysle § 239 ods. 1 OSP bolo dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ OSP) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nebolo prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ OSP. V zmysle § 239 ods. 2 OSP bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

11. Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré žalobkyňa napadla dovolaním, nemá znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Jeho prípustnosť preto z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 OSP nevyplýva.

12. Dovolanie žalobkyne by v okolnostiach daného prípadu mohlo byť procesne prípustné len vtedy, ak by v konaní súdov došlo k niektorej z procesných väd, taxatívne vymenovaných v ustanovení § 237 ods. 1 OSP.

13. Vady konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ OSP v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

14. S prihliadnutím na obsah dovolania sa najvyšší súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobkyni bola odňatá možnosť pred súdom konať (ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ OSP).

15. Žalobkyňa odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzovala z toho, že súdy nepostupovali podľa nariadenia, ale podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a pripustili vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka, i keď sa to prieči nariadeniu.

16. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ OSP) sa v judikatúre najvyššieho súdu rozumie taký vadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ OSP ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

17. Samotným rozhodnutím o pripustení vstupu vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaného sa žalobkyni neodňalo žiadne z jej procesných oprávnení účastníčky konania. Žalobkyňa ani bližšie nešpecifikovala, z realizácie ktorého procesného práva mala byť v dôsledku údajne nesprávneho rozhodnutia súdov vylúčená. Ani v postupe súdov, ktorý predchádzal vydaniu napadnutých uznesení, neboli zistené také pochybenia, ktoré by dosahovali intenzitu vady podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ OSP. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že súd prvej inštancie vytvoril žalobkyni procesnú možnosť namietat voči vstupu združenia do konania, keď jej v prílohe predvolania na pojednávanie doručil oznámenie združenia, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovanej. Následne sa tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd v odôvodnení svojich rozhodnutí náležite vysporiadali s námietkami žalobkyne voči vstupu združenia do konania a pokiaľ ich aj neuznali za dôvodné, nemožno z toho vyvodiť záver, že tým žalobkyni odňali možnosť konať pred súdom.

18. Najvyšší súd sa nestotožnil s dovolacou námietkou, že súdy vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej neposudzovali správne, lebo pri skúmaní podmienok vstupu nesprávne aplikovali ustanovenie § 93 ods. 1 a 2 OSP v situácii, v ktorej tieto podmienky mali skúmať

podľa ustanovení nariadenia. Najvyšší súd poukazuje na článok 19 nariadenia, z ktorého vyplýva, že otázky týkajúce sa európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ktoré nie sú nariadením výslovne upravené (ako napr. vedľajšie účastníctvo) sa spravujú procesným právom členského štátu, v ktorom konanie prebieha, teda v danom prípade procesným právom Slovenskej republiky. Okrem toho, z rozhodujúceho - obsahového hľadiska sa uvedená dovolacia námietka týka správnosti právneho posúdenia, na ktorom sú založené rozhodnutia prvoinštančného a odvolacieho súdu pripúšťajúce vstup združenia do konania. Nesprávne právne posúdenie veci, ktoré žalobkyňa súdom vytýka, však nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 ods. 1 OSP a ani znak rozhodnutia, ktorý by bol v § 239 OSP uvedený ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

19. Námietkami, ktoré dovolateľka uplatnila pre prípad, že oznámenie o vstupe vedľajšieho účastníka do konania bolo súdu prvej inštancie doručené po 1. januári 2015, teda po nadobudnutí účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku, uskutočnenej zákonom č. 353/2014 Z.z., sa najvyšší súd bližšie nezaoberal vzhľadom k tomu, že predmetné oznámenie bolo súdu prvej inštancie doručené ešte dňa 11. novembra 2014.

20. Keďže sa v dovolacom konaní nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej dovolateľkou (ust. § 237 ods. 1 písm. f/ OSP) a nevyšli najavo ani iné vady uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 OSP, pričom prípustnosť dovolania nevyplýva ani z ustanovenia § 239 OSP, najvyšší súd podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol dovolanie žalobkyne ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie procesne prípustné.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.